

Jarig Blazerscollectief pakt uit

Belgische Fontyn wijst pad dat ontdekt moet worden

AMSTERDAM - Het Amsterdams Blazerscollectief wilde weten dat het tien jaar bestaat en perste zich daarom gistermiddag in maximale bezetting op het kleine podium van het muziektempeltje Paradiso. Alsof er nog geen lucht genoeg verplaatst werd van piccolo tot en met tuba (twee zelfs), stond in de zaal ook een bamboe fluitenspel opgesteld, tientallen pijpen van zeven centimeter tot zeven meter lengte. Bambuso Sonoro heet deze vinding van Hans van Koolwijk. De bamboebuizen zijn met slangen op een windmotor aangesloten; de luchttoevoer wordt geregeld vanuit een cirkelvormig paneel waar schuiven en stoppen met de hand worden bediend. Klaas Hoek, organist en promotor van nieuwe (kerk)muziek, werkte op de grens van waanzin om alle geluidseffecten met overal heen vliegende handen te realiseren in een werk dat Enrique Raxach schreef voor de Bambuso Sonoro en harmonie-orkest.

Ik kreeg tijdens de uitvoering machtig diep respect voor de uitvinding van het pijporgel bediend door middel van een klavier. De Bambuso Sonoro verhoudt zich tot het orgel als de ossewagen tot een auto. Het lijkt me een leuk klankspeeltje, maar het succes hangt erg af van wat een componist ermee doet. Raxachs werkstuk, 'Codex Z', is weliswaar even lang als pretentius opgezet, maar slechts in enkele van de zeven delen wist hij mij te boeien, daar waar de Bambuso Sonoro exclusieve duetten aanging met een royaal assortiment slagwerkinstrumenten. De warme, dan weer schrille kleuren van de soms overblazende fluiten mengden zich bijzonder met de glinsterende en dreunende klanken die werden getikt of geklopt op vellen, hout of metaal. Waar Raxach het blaasorkest inzette, viel het bamboe orkest weg, terwijl de delen voor alleen blaasorkest een moedeloosmakende klankenbrij opleverden op ritmen a la Stravinsky. Diep respect moest men hebben voor de gehaaidheid waarmee dit collectief van blazers en slagwerkers zich door de partituur werkte onder aanvoering van de opmerkelijk sober dirigerende Jean Gruter. Voor de pauze was het veel beter toeven in Paradiso met werken van Jan Rokus van Roosendaal ('Echo' uit 1994) en van Jacqueline Fontyn ('Artoro' uit 1992).

Van Roosendaal had zijn opzet ook zichtbaar gemaakt. In 'Echo' speelt hij met het begrip nagalm, waarvan hij vijf soorten benutte. Wisselende instrumenten of groepen geven signalen af, welke door andere groepen, al of niet met veranderingen, worden geëchood. De signaalgevers speelden hun partij staande, wat het verrassende kijkspel van een zichtbare partituur opleverde. De componist moet bijkans dronken zijn geworden van de weelde om voor het eerst voor een groot blaasorkest te schrijven. Kostelijk zoals , vier fagotten druk zaten te pruttelen in een passage die klonk als een overvolle volièrè! De klankorgieën waren niet van de lucht, en dat in die kleine afdempende Paradiso-zaal. Maar het swingde wel, een behoedzame swing (op basis van 96 ritmische figuren volgens de toelichting) die lekker aanvoelde.

Voorbeeldig kwam de Belgische componiste Jacqueline Fontyn, een echte dame met wie je smakelijk een taartje eet. Inspiratie was tot haar gekomen in Nieuw Zeeland. De titel 'Aratoro' had zij ontleend aan de Maoritaal. Betekenis: pad dat ontdekt moet worden. In zes in elkaar overvloeiende onderdelen had zij de inspira-" tie zo tot expressie gekneed dat er ruimte bleef voor meebeleving bij het beluisteren. Spanningen werden prachtig opgebouwd en voorbeeldig afgeleid naar nieuwe bewegingen, waarbij Fontyn het oor steeds kleine verrassingen aanbood van combinaties tussen hoog en laag, kleurmenging, ritme. Het maakt niet uit wat de bron of het concept is, als de hand de mogelijkheden maar tot in de verfijning beheerst. En als het innerlijke oor het pad maar ontdekt, dat luisteraars gaarne begaan. Fontyn, vaker in deze kolommen geprezen, schreef 'Aratoro' met die perfectie. Overigens, wie componeert er eens een goeie cheque voor dit bijzondere ensemble van Jean Gruter?
Franz Straatman

Bron: Recensie concert 4 december 1994, Paradiso Amsterdam (Krant onbekend, waarschijnlijk Het Parool)
Uitvoerenden: Amsterdams Blazers Collectief olv Jean Gruter & Klaas Hoek (Bambuso Sonoro)